Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0420U101800

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-10-2020

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Макаренко Яна Миколаївна

2. Makarenko Yana Mykolayivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 03.00.21

Назва наукової спеціальності: Мікологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 26-10-2020

Спеціальність за освітою: Педагогіка та методика середньої освіти. Біологія

Місце роботи здобувача: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, 2, м. Полтава, Полтавський р-н., Полтавська обл., 36003, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.211.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України

Код за ЄДРПОУ: 05417199

Місцезнаходження: вул. Терещенківська, 2, м. Київ, Київська обл., 01004, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України

Код за ЄДРПОУ: 05417199

Місцезнаходження: вул. Терещенківська, 2, м. Київ, Київська обл., 01004, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 34.29.15

Тема дисертації:

1. Гриби порядків Agaricales, Boletales і Russulales басейну річки Псел (у межах Лівобережного Лісостепу)

2. Fungi of the orders Agaricales, Boletales and Russulales in the Psel River basin (within the Left-Bank Forest-Steppe)

Реферат/анотація:

1. Дисертаційна робота присвячена вивченню видової різноманітності, систематичних й екологічних особливостей грибів порядків Agaricales, Boletales та Russulales басейну р. Псел у межах Лівобережного Лісостепу України. Завдяки результатам власних досліджень грибів порядків Agaricales, Boletales і Russulales та з урахуванням літературних відомостей для території басейну р. Псел нині відомо 356 видів, що належать до 109 родів з 34 родин. З числа виявлених видів 224 (62,9%) є новими для обстеженої території. Уперше для Лівобережного Лісостепу наведено 60 видів (16,9%). Новими для Лісостепу України виявився 41 вид (11,5%). Один вид, Agaricus iodosmus, є новим для України. Аналіз розподілу видів грибів порядків Agaricales, Boletales і Russulales за трофічними групами показав, що в цілому переважають сапротрофи (232 види; 63,2%). Мікосимбіотрофів зареєстровано 127 видів (34,6%). Серед сапротрофів перше місце займають гумусові сапротрофи (110 видів), друге – ксилотрофи (81 вид), третє – сапротрофи підстилки (28 видів). Решту складають представники інших трофічних груп (карботрофи, копротрофи, сапротрофи на рештках

трав'янистих рослин і на корі деревних рослин), які відіграють незначну роль у мікофлорі обстеженого району. У ході досліджень території басейну р. Псел були визначені деякі закономірності розподілу видів грибів порядків Agaricales, Boletales та Russulales за основними типами рослинних угруповань. Цей розподіл показав, що найбільшу кількість видів зареєстровано у природних та штучних лісових угрупованнях: монокультурних (дубових, березових, вербових, вільхових, тополевих) та полікультурних (кленово-липово-дубових) лісах – 244 види (45,7%). У соснових лісах знайдено 103 види (19,3%), а в мішаних (сосново-дубових, сосново-березових) – 74 види (13,8%). Видова різноманітність грибів у степових, лучно-степових та синантропних екотопах є значно нижчою. Проведені дослідження на території басейну р. Псел дали змогу виявити нові місцезростання рідкісних видів грибів порядків Agaricales, Boletales та Russulales. Серед них Agaricus bresadolanus (A. romagnesii), A. tabularis і Leucoagaricus nympharum, які включені до Червоної книги України. На території басейну р. Псел нами було виявлено Agaricus cupreobrunneus, Calvatia gigantea, Macrolepiota gracilenta, M. konradii, M. mastoidea та Gyroporus castaneus, які є регіонально рідкісними видами. Найбільшим об'єктом природно-заповідного фонду в регіоні є Регіональний ландшафтний парку «Гадяцький». Він характеризується як значним видовим багатством грибів порядків Agaricales, Boletales і Russulales (150 видів, що належать до 61 роду 24 родин), так і вагомою представленістю рідкісних видів. Це дає можливість стверджувати, що парк за показниками різноманітності та своєрідності мікобіоти є унікальним для території досліджень та Лівобережного Лісостепу. За їстівністю гриби порядків Agaricales, Boletales і Russulales басейну р. Псел розподілилися таким чином: 178 видів є їстівними, 26 – умовно їстівними, 104 – неїстівними, 43 – отруйними та 5 – з невизначеною харчовою цінністю.

2. PhD thesis is devoted to the study of species diversity, taxonomic and ecological peculiarities of fungi of the orders Agaricales, Boletales and Russulales in the Psel River basin within the Left-Bank Forest-Steppe. According to the literature and the results of our own research of fungi of Agaricales, Boletales and Russulales orders, 356 species of these fungi, belonging to 109 genera from 34 families, are currently known for the territory of the Psel River basin. Among identified species, 224 (62.9%) are new to the explored territory. 60 species (16.9%) are new for the Left-Bank Forest-Steppe and 41 (11.5%) species are new for the Forest-Steppe of Ukraine. Agaricus iodosmus is a new species for Ukraine. Analysis of the distribution of fungi species of the orders Agaricales, Boletales and Russulales by trophic groups shows that saprotrophs predominate as a whole (232 species; 63.2%). 127 species (34.6%) of mycosymbiotrophs are recorded. They form mycorrhiza with the roots of trees, shrubs and herbaceous plants, create a specialized ecological group, whose representatives are energy dependent on the symbiont. Among saprotrophs the first place is occupied by humus saprotrophs (110 species), the second – xylotrophs (81 species), the third – litter saprotrophs (28 species). The rest are representatives of other trophic groups (carbotrophs, coprotrophs, parasites, saprotrophs on the remains of herbaceous plants on the bark of woody plants), which play a minor role in the mycoflora of the studied area. During the research of the territory of the Psel River basin, some regularities of the distribution of fungi of the orders Agaricales, Boletales and Russulales by the main types of plant communities are determined. The distribution of species diversity of fungi species by plant communities shows that the largest number of species are recorded in natural and artificial forest communities: monocultural (oak, birch, willow, alder, poplar) and multicultural (maple-linden-oak) forests – 244 species (45.7%). 103 species (19.3%) are found in pine forests, and 74 species (13.8%) – in mixed forests (pine-oak, pine-birch). Species diversity of fungi in steppe, meadow-steppe and synanthropic ecotopes is much lower. Fruiting of fungi of the Psel River basin lasts from May to the end of November. In their development, three periods can be distinguished – spring-early summer, summer and autumn. Most species appear in the fall. They massively are fruiting from late August to November. Studies in the Psel River basin revealed new localities of rare species of fungi of the orders Agaricales, Boletales Russulales. Agaricus bresadolanus (A. romagnesii), A. tabularis and Leucoagaricus nympharum, are listed in the Red Data Book of Ukraine among them. In the Psel river basin, we have found Agaricus cupreobrunneus, Calvatia gigantea, Macrolepiota gracilenta, M. konradii, M. mastoidea, Gyroporus castaneus, which are regionally rare species. The Gadyatsky regional landscape park is characterized by a considerable species richness of fungi of the orders Agaricales, Boletales and Russulales (150 species, belonging to 24 families of 61 genera), but also big a significant representation of rare species. This allows us to assert that the

park is unique for the territory of research and the Left Bank Forest-Steppe in terms of diversity and originality of mycobiota. In terms of edibility, fungi of the orders Agaricales, Boletales and Russulales of the Psel River basin are divided as follows: 178 species are edible, 26 are conditionally edible, 104 are inedible, 43 are poisonous and 5 are with indeterminate nutritional value.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гелюта Василь Петрович
2. Heluta Vasyl Petrovich

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.21

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ходосовцев Олександр Євгенович
2. Khodosovtsev Oleksandr Ye.

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.21

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Джаган Вероніка Володимирівна
2. Dzhagan Veronika V.

Кваліфікація: к. б. н., 03.00.21

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Дідух Яків Петрович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Дідух Яків Петрович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.